

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

В статті розглянуто зміст і систему громадського контролю у сфері охорони здоров'я населення. Запропоновано розробити і прийняти закони України «Про громадський контроль», «Про медичні (лікарські) товариства», внести зміни і доповнення в чинні закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про об'єднання громадян», «Про органи самоорганізації населення» та ін., а також запровадити посаду Уповноваженого з прав пацієнтів Верховної Ради України.

Ключові слова: охорона здоров'я, медична допомога, громадський контроль, законодавство, громадські організації у сфері охорони здоров'я.

**Гладун Зіновій
Степанович,**

кандидат
юридичних наук,
доцент кафедри
кримінального
права та процесу
юридичного
факультету
Львівської
комерційної
академії,
Заслужений юрист
України

Контроль є важливою функцією державного управління і правового регулювання у всіх сферах життя суспільства, у тому числі і у сфері охорони здоров'я населення. Важливість питань правового і зокрема адміністративно-правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я населення обумовлена стрімким і непослідовним розвитком законодавства у цій сфері за роки незалежності України, що перешкоджає ефективному функціонуванню національної системи охорони здоров'я.

Сучасний стан правового регулювання відносин у цій сфері викликає справедливі зауваження і часто є дискусійним у середовищі як політиків і науковців, зокрема юристів, так і працівників охорони здоров'я, і, що особливо важливо, – громадян, які є потенційними пацієнтами.

Незважаючи на очевидну соціальну значущість проблем охорони здоров'я населення, вони мало досліджені наукою, особливо їх державно-владний, юридичний аспекти. За радянський період цим проблемам було присвячено лише чотири монографічні дослідження вчених-юристів: І. Я. Бичкова (1951 р.) [1], В. І. Шабайлова (1968 р., 1984 р.) [2], М. К. Козлова (1973 р.) [3], О. Ю. Козлова (1990 р.) [4]. Також і в сучасній адміністративно-правовій науці відносини у сфері охорони здоров'я є недостатньо дослідженими.

Останніми роками з'явилися праці українських дослідників правових відносин у сфері охорони здоров'я як окремої людини, так і населення загалом таких, як С. В. Антонов, Н. Б. Болотіна, С. Б. Булеца, І. В. Виноградова, Т. В. Волинець, В. О. Галай, Р. Ю. Гревцова, Л. М. Дешко, Н. В. Ілларіонова, О. О. Прасов, В. М. Самсонов, І. Я. Сенюта, О. Ю. Кашинцева, Н. І. Копачовець, О. В. Крилов, П. Є. Лівак, Б. О. Логвиненко, К. Б. Наровська, А. А. Старченко, Д. В. Карамішев, Т. О. Тихомирова, С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, Я. М. Шатковський та ін. Кожен з них досліджував окремі питання правового забезпечення і правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я і як наслідок, склалася наукова гіпотеза про наявність окремої комплексної галузі права – медичного права.

Метою нашої статті є оцінка стану правового забезпечення громадського контролю за діяльністю як окремих медичних закладів, так і всієї системи охорони здоров'я в Україні, відображення його ролі і значення у правовому регулюванні відносин у цій сфері та внесення пропозицій щодо вдосконалення відповідних законодавчих актів.

В Україні існує розвинена система державного контролю і нагляду за охороною здоров'я населення, за наданням медичної допомоги, за професійною діяльністю медичних і фармацевтичних працівників. До неї відноситься контрольна діяльність вищих і центральних органів державної влади, судовий контроль, здійснення нагляду органами прокуратури, а та-

кож спеціалізований контроль, який здійснюють надзвичайна протиепідемічна комісія при Кабінеті Міністрів України, Комітет контролю за наркотиками України, державна санітарно-епідеміологічна служба, Державна інспекція з контролю за якістю ліків і Державна служба України лікарських засобів і виробів медичного призначення, Державна служба України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань, деякі інші центральні органи виконавчої влади. Перефразовуючи відому думку про те, що війна є настільки важливою справою, що її не можна довіряти одним генералам, можна сказати, що медицина і охорона здоров'я такі ж важливі сфери життя, що їх не можна довіряти лише одним медикам.

Громадський контроль відіграє важливу функцію у сфері формування та реалізації державної політики і правового регулювання охорони здоров'я населення. Від рівня його впливу на відносини, що складаються у сфері охорони здоров'я, та на діяльність закладів охорони здоров'я, які надають населенню медичну допомогу, можна визначити рівень соціально-економічного та культурного розвитку тієї чи іншої країни. Світова практика стверджує, що громадський контроль є невід'ємним атрибутом громадянського суспільства, а його відсутність чи мінімальне застосування вказують на нерозвиненість основних інститутів демократії, відстороненість основної частини населення від процесів формування і реалізації державної політики та здійснення заходів щодо охорони здоров'я

громадського контролю за діяльністю як окремих медичних закладів, так і системи охорони здоров'я населення в цілому.

Відносини у сфері охорони здоров'я населення носять комплексний характер і тому регулюються правовими нормами різної галузевої приналежності. Однак серед них норми адміністративного права займають чільне місце, адже саме вони регулюють найважливіші із вказаних відносин. Очевидно, що і відносини щодо організації та здійснення контролю у цій сфері, у тому числі й громадського контролю, регулюються нормами адміністративного права.

Згідно зі статтею 38 Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування [5]. Така конституційна норма передбачає як у теоретичному, так і в практичному плані можливість здійснення громадського контролю за діяльністю державних органів, особливо органів виконавчої влади, що здійснюють державне управління і правове регулювання у сфері охорони здоров'я, за діяльністю управлінського апарату і посадових осіб органів та закладів охорони здоров'я.

Відповідно до статті 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я, кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає, зокрема, участь в обговоренні проектів законодавчих актів і внесення пропозицій щодо фор-

мування державної політики в сфері охорони здоров'я; участь в управлінні охороною здоров'я та проведенні громадської експертизи з цих питань у порядку, передбаченому законодавством; можливість об'єднання в громадські організації з метою сприяння охороні здоров'я та ін. [6].

Своє право контролю над органами, що здійснюють державне управління і правове регулювання у сфері охорони здоров'я та медичними закладами чи окремими медичними працівниками, громадяни можуть реалізувати як особисто, так і через найрізноманітніші громадські об'єднання, як-от асоціації хворих на певні захворювання (цукровий діабет, церебральний параліч, ВІЛ-інфікованих тощо, громадські фонди боротьби з ВІЛ/СНІДом, наркоманією та туберкульозом, громадські комітети захисту прав людини у сфері охорони здоров'я, громадська ініціатива за здорову націю «Пульс України», фундація «Громадський рух «Українці проти туберкульозу», міжнародна асоціація «Здоров'я без кордонів» та ін.), а також політичні партії, професійні спілки, молодіжні та інші громадські організації, органи самоорганізації населення, трудові колективи, збори громадян за місцем проживання.

В умовах децентралізації державного управління і все досконалішого правового регулювання охорони здоров'я в Україні набувають нової ролі громадські організації, особливо громадські організації медичних працівників – Всеукраїнське лікарське товариство, асоціації лікарів певних спеціальностей – хірургів, терапев-

тів, педіатрів, акушерів-гінекологів та ін., асоціації медичних сестер та ін. Вони все активніше починають брати участь у вирішенні питань організації та управління медичними закладами, у плануванні і проведенні оздоровчих, профілактичних, лікувальних і реабілітаційних заходів, в атестації медичних працівників, акредитації закладів охорони здоров'я. Видається, що ці питання повинні знайти своє законодавче закріплення в Законі України «Про медичні (лікарські) товариства».

Громадський контроль як засіб забезпечення законності в діяльності закладів охорони здоров'я суттєво відрізняється від усіх інших видів контролю. Ця відмінність полягає насамперед у тому, що всі суб'єкти громадського контролю виступають від імені громадськості, а не держави чи окремих органів влади. Тому їх контрольні повноваження, як правило, не мають юридично-владного змісту. Таким чином, рішення громадських організацій за результатами перевірок діяльності закладів охорони здоров'я можуть мати виключно рекомендаційний характер. Для громадського контролю органів і закладів охорони здоров'я характерною рисою є попередження порушень вимог законодавства, правил етики і моралі у цій сфері відносин за допомогою засобів громадського впливу. Сьогодні суспільство ще не цілком усвідомило, що найцінніше у світі – це здоров'я людини. Хоча вже з'явилась значна кількість громадських організацій, які намагаються брати участь

в оцінці якості надання медичної допомоги. Як стверджує відомий український лікар-хірург О. Є. Бобров, це вкрай корисно [7].

Як і державний, громадський контроль в умовах правової держави повинен базуватися виключно на правових засадах. Сьогодні актами законодавства, які регулюють здійснення громадського контролю, є закони України «Про звернення громадян», «Про об'єднання громадян», «Про політичні партії в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про захист прав споживачів», а також деякі інші акти законодавства. Вочевидь, у питаннях здійснення громадського контролю, особливо за діяльністю органів державної влади і місцевого самоврядування, державних і комунальних закладів охорони здоров'я, відчувається певна правова неврегульованість, яку професор О. Ф. Андрійко пропонує врегулювати шляхом прийняття Закону України «Про громадський контроль» [8, с. 12–14]. На наш погляд, ця пропозиція є цілком слушною.

Товариство Червоного Хреста України є всеукраїнською добровільною громадською гуманітарною організацією. Правовою основою його діяльності є Закон України «Про Товариство Червоного Хреста України» [9]. Як зазначено у ст. 12 цього Закону, товариство має право представляти і захищати законні права та інтереси свої, а також своїх членів в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, органах судової влади, а також за кордоном.

Сьогодні в літературі висловлюються і пропозиції щодо створення таких професійних об'єднань, як Українська асоціація захисту прав пацієнтів, Суди честі медичних працівників [10, с. 90–91], спеціалізований Медичний суд [11] та ін. Створені і доволі успішно функціонують Всеукраїнська рада захисту прав пацієнтів, Українська медико-правова асоціація, Фондація медичного права та біоетики України та інші громадські об'єднання.

Норми Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» [12] надають право профспілкам медичних працівників здійснювати контроль за виконанням колективних договорів у закладах охорони здоров'я. Профспілки, їх об'єднання здійснюють представництво і захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, у відносинах з роботодавцями, а також іншими об'єднаннями громадян.

Професійні спілки здійснюють громадський контроль (профспілка медичних працівників об'єднує на добровільних засадах переважно більшість працівників лікувально-профілактичних, аптечних закладів, науково-дослідних інститутів, працівників підприємств медичної промисловості). Він реалізується через діяльність різноманітних профспілкових контрольних комісій за використанням громадських фондів споживання, за дотриманням техніки безпеки, побутової санітарії в діяльності закладів охорони здоров'я. Органи профспі-

лок здійснюють контроль за дотриманням адміністраціями та власниками закладів охорони здоров'я чи їх уповноваженими законодавства про працю, законодавчих та інших нормативних актів з питань соціального захисту та розмірів соціальних виплат. З цією метою профспілки беруть участь у розробці і перегляді правил, положень та інших нормативних актів з охорони праці і побутової санітарії, здійснюють контроль за створенням безпечних та здорових умов праці для працівників сфери охорони здоров'я; здійснюють контроль за дотриманням суб'єктами господарської діяльності трудового, пенсійного та житлового законодавства; контролюють виконання заходів щодо забезпечення зайнятості медичних працівників у разі їх звільнення за скороченням штатів, ліквідації чи реорганізації установи, організації, підприємства. Адміністрація зобов'язана розглядати приписи про усунення виявлених порушень законодавства про працю та протягом встановленого терміну повідомити профспілку про результати розгляду. За ініціативою своїх членів та власною ініціативою профспілки мають право звернення до суду з позовом про захист трудових прав працівників закладів охорони здоров'я.

Іншим видом об'єднань громадян є політичні партії, правовою базою діяльності яких є Закон України «Про політичні партії в Україні» [13]. Так, право висування кандидатів на виборах до органів місцевого самоврядування належить місцевим осередкам політичних партій. Так як ради, осо-

бливо місцеві ради, є не тільки владною основою системи органів місцевого самоврядування, а й своєрідним поєднанням здійснення публічної влади і позиції та пропозицій населення відповідної території, то вони (ради) наділені відповідними контрольними повноваженнями. Обласна або районна рада може обговорити і прийняти рішення з будь-якого питання, що відноситься до її компетенції, у тому числі і з питань охорони здоров'я населення, обсягу та якості надання медичної допомоги, ефективності управління і діяльності медичних закладів. Роль депутатів – представників громадськості у цьому випадку є дуже вагомою. Крім цього, місцеві державні адміністрації підзвітні й підконтрольні органам місцевого самоврядування у частині повноважень, делегованих їм відповідними обласними чи районними радами, у тому числі, як це передбачено ст. 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [14].

Важливою формою безпосередньої участі населення у вирішенні питань місцевого значення є загальні збори громадян за місцем проживання. Такі збори можуть проводитися відповідно до ст. 8 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» та Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні [15]. Відповідно до статті 6 цього Положення до компетенції зборів належить розгляд будь-яких питань, віднесених до відання місцевого самоврядування, в межах Конституції і законів України, внесення пропозицій відповідним органам і

організаціям. Таким чином, можна зробити висновок, що загальні збори громадян можуть також розглядати питання щодо контролю за діяльністю закладів охорони здоров'я по наданню населенню, що проживає на відповідній території, медичної допомоги.

Відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення» [16], якими є будинкові, вуличні, квартальні комітети, комітети мікрорайонів, комітети районів у містах, сільські, селищні комітети, їх основними завданнями є:

- створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції і законів України;

- задоволення соціальних, культурних, побутових та інших потреб жителів шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг;

- участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм.

Відповідно до статті 14 вказаного Закону, органи самоорганізації населення мають право вносити у встановленому порядку пропозиції до проектів місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць та проектів місцевих бюджетів. На жаль, в нормі цієї статті Закону прямо не вказано на можливість органів самоорганізації населення здійснювати громадський контроль за діяльністю закладів охорони здоров'я, розташованих на території їх діяльності. Видається, що це суттєва прогалина чинного зако-

нодавчого акта, яка має бути усунена шляхом внесення відповідного доповнення до цієї норми.

У багатьох медичних закладах створені і діють громадські наглядові ради, основним завданням яких є, з одного боку, допомога адміністрації у здійсненні заходів щодо охорони здоров'я населення, а з другого – здійснення громадського контролю за діяльністю цих закладів, розгляд скарг пацієнтів. Дієвий громадський контроль на цьому найнижчому рівні міг би стати суттєвим фактором поліпшення організації надання медичної допомоги населенню та організації охорони його здоров'я в цілому. На нашу думку, слід внести доповнення у норму статті 14 Закону України «Про органи самоорганізації населення» і нормативно закріпити повноваження цих органів щодо здійснення громадського контролю за діяльністю медичних закладів, розташованих на їх території. Варто звернути увагу на міжнародний досвід у здійсненні громадського контролю за діяльністю як окремих медичних закладів, так і всієї системи охорони здоров'я. До прикладу, громадські ради охорони здоров'я у Великобританії (Community Health Councils) є самостійними, легітимними органами, створеними для того, щоб представляти інтереси громадськості в діяльності системи охорони здоров'я на муніципальному рівні. Члени громадських рад обираються від місцевих об'єднань і організацій громадян.

Роль громадських рад у системі охорони здоров'я дуже значима. Громадські ради можуть перевіряти ді-

яльність всіх закладів охорони здоров'я, мають право робити локальні відвідування в лікарняні палати, центри здоров'я та клініки і розмовляти з будь-якою особою, представляючи себе як інтегровану організацію, включену в усі структури охорони здоров'я на конкретній адміністративній території [17, с. 25].

В окремих випадках органи, що здійснюють державне управління і регулювання у сфері охорони здоров'я, уповноважують об'єднання громадян виконувати окремі управлінські функції. Так, свого часу профспілкам було передано у володіння й оперативно-господарське управління мережу санаторно-курортних закладів, дитячих таборів відпочинку та інших лікувально-оздоровчих закладів. Зараз висловлюються пропозиції щодо передачі професійним громадським організаціям (як-от асоціаціям лікарів), зокрема Всеукраїнському лікарському товариству, повноважень щодо професійної атестації медичних працівників.

Важливим чинником існування громадянського суспільства є діяльність засобів масової інформації. Їх роль зводиться не лише до здійснення комунікативних функцій між державою, органами влади, інститутами громадянського суспільства та громадянами, а й зокрема інформуванням громадян про існуючі проблеми соціально-економічного життя та шляхи їх вирішення. Вони покликані реалізовувати надзвичайно важливу функцію громадського контролю за діяльністю органів державної влади, місцевого

самоврядування, політичних партій, громадських організацій та інших суспільних структур. При цьому необхідною умовою функціонування засобів масової інформації є їх незалежність від владних структур. У демократичному суспільстві звичним явищем є конструктивна опозиційність преси до влади, без чого вона не змогла б виконувати свою соціальну функцію. У цих країнах звичним явищем є гострі викривальні публікації, журналістські розслідування тих чи інших соціально значимих випадків чи явищ, у тому числі і у сфері охорони здоров'я. У країнах Заходу державні службовці користуються набагато меншими, ніж звичайні громадяни, правами захисту від звинувачень у ЗМІ. Такий стан справ допомагає кращому втіленню принципу відкритості влади та реалізації функції преси, як «сторожового пса демократії», «громадського контролера за діяльністю влади».

На нашу думку, мас-медіа має бути рупором для висловлення всіх існуючих у суспільстві поглядів, у т. ч. й на шляхи розвитку держави, розв'язання існуючих у суспільстві проблем, серед них і охорони громадського здоров'я. Така вільна дискусія могла б сприяти більш широкій участі громадськості в обговоренні питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією державної політики охорони здоров'я, а також гарантувати становлення громадянського суспільства та демократичної правової держави. Слід зазначити, що українські засоби масової інформації в цілому відіграють свою роль у здійсненні контролю за діяльністю як всієї системи охо-

рони здоров'я, так і її окремих ланок. Центральні і місцеві органи преси, радіо і телебачення тримають в полі зору питання надання медичної допомоги, медичних послуг, реалізації в цілому державної політики у сфері охорони здоров'я. У цьому напрямку слід відзначити такі газети, як «Дзеркало тижня», «Ваше здоров'я», програми телепередач «5-го каналу» та ін. [18].

Однак Україні ще треба створити дієвий механізм, загальноприйнятий в цивілізованому світі, за якого преса могла б діяти як джерело неупередженої інформації на вільному ринку ідей. Слушно зауважують Н. Нижник та І. Мащенко, що незалежно від стану свободи слова і друку в демократичних суспільствах саме ЗМІ відіграють головну роль у формуванні відкритого суспільства і правової держави, створенні своєрідних каналів впливу на владу [19, с. 58].

Громадський контроль є надзвичайно важливим чинником забезпечення ефективного управління і регулювання суспільних відносин у сфері охорони здоров'я, належної діяльності органів і закладів охорони здоров'я, і, нарешті, дотримання законності в сфері охорони здоров'я завдяки механізму участі громадян у здійсненні контролю за діяльністю системи охорони здоров'я України.

Здійснення громадського контролю можливе лише за певних умов, високого рівня розвитку культури, духовності, демократії, самоорганізації, суспільства та його інститутів. До цього суспільство має «доростати», цей процес є тривалим у часі, його, звичайно, можна стимулювати і

пришвидшувати, створюючи сприятливі умови розвитку, однак, як і все штучне, що підтверджує життя, не є добрим і не є довготривалим.

Контроль у сфері охорони здоров'я і надання медичної допомоги населенню вкрай потрібен – без громадського контролю за цими важливими сторонами життя вони починають перероджуватися і вироджуватися, і замість позитивних гуманних цілей починають переслідувати цілі зовсім інакші – незаконне збагачення медиків і фармацевтів, соціальне і матеріальне обслуговування самих себе за рахунок обдирання пацієнтів, що врешті-решт призводить до порушення законодавства і вчинення правопорушень.

Громадський контроль дозволяє здійснювати суспільний моніторинг надання якості медичної допомоги і сприяє моральному оздоровленню цих відносин. Однак громадський контроль існує не сам по собі, а в реальних умовах життя суспільства, зокрема поряд з державним контролем, в умовах діяльності не лише громадських інституцій, а й інституцій державних. Ці відносини вже з самого початку запрограмовані на суспільний конфлікт, так як і відносини влади і ЗМІ, преси, на вістрі якого і будується взаємодія суспільства і держави.

В Україні зареєстровано понад 3 тисячі громадських організацій, які декларують здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я населення. Проте стверджувати, що всі вони ефективно працюють, було б перебільшенням. Українське суспільство лише здій-

снює перші кроки на цьому непростому шляху демократичного розвитку. Однак і ці перші кроки свідчать про певний прогрес у цій справі, які спрямовані на моральне оздоровлення відносин у сфері української медицини і охорони здоров'я населення.

Особливість функціонування громадських організацій у сфері охорони здоров'я потребує конкретизації законодавчого регулювання їх діяльності шляхом розробки і прийняття законів України «Про громадський контроль», «Про медичні (лікарські) товариства», внесення змін і доповнень в чинні закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про об'єднання громадян», «Про органи самоорганізації населення» та ін.

Поліпшенню організації та здійснення громадського контролю у цій сфері сприяло би запровадження посади Уповноваженого з прав пацієнтів Верховної Ради України, а також громадських наглядових рад при медичних закладах, які б здійснювали громадський контроль за їх діяльністю.

Проблеми організації і здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я потребують свого подальшого дослідження, особливо щодо фінансування діяльності державних і комунальних закладів охорони здоров'я, проведення закупівель ліків і медичних препаратів, застосування окремих сучасних методів лікування захворювань, таких як, наприклад, трансплантація, штучне вирощування органів і тканин тощо.

Список використаних джерел:

1. Бычков И. Я. Система государственной санитарной администрации СССР и за границей (в прошлом и в настоящем): дисс. ... к.ю.н. / И. Я. Бычков. – М., 1946. – 512 с.
2. Шабайлов В. И. Управление здравоохранением в СССР / В. И. Шабайлов. – М.: Юридическая литература, 1968. – 189 с.
3. Козлов М. К. Охрана здоровья – направление в деятельности социалистического государства / М. К. Козлов. – Минск : Наука и техника, 1973. – 184 с.
4. Козлов А. Е. Социальная политика: конституционно-правовые проблемы / Козлов А. Е. – М.: Наука, 1990. – 160 с.
5. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
7. Бобров О. Е. «Безпредельное» отношение к врачам во всех общественно-экономических формациях : монография / О. Е. Бобров. – Донецк: Регина-Донецк, 2004. – 158 с.
8. Андрійко О. Ф. Державний контроль у сфері виконавчої влади України / О. Ф. Андрійко. – К. : Видавничий Дім «Ін-Юре», 1999. – 45 с.
9. Про Товариство Червоного Хреста України : Закон України від 28 листопада 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 5. – Ст. 47.
10. Пиріг Л. А. Громадський контроль за діяльністю закладів охорони здоров'я / Л. А. Пиріг // Матеріали науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Управління охороною здоров'я». – Львів, 2003. – С. 90–91.
11. Запорожан В. М. Сучасні процеси перебудови системи охорони здоров'я України потребують наукового обґрунтування / В. М. Запорожан, В. І. Журавель // Охорона здоров'я України. – 2002. – № 3–4 (6–7). – С. 32–37.
12. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. □ – № 45. – Ст. 397.
13. Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
15. Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні : Постанова Верховної Ради України від 17 грудня 1993 р. № 3748-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 6. – Ст. 30.
16. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.
17. Глухівський В. В. Роль громадськості в реалізації прав громадян і пацієнтів у системі охорони здоров'я: міжнародний досвід створення системи громадської охорони здоров'я для України / В. В. Глухівський, Н. Г. Гойда // Охорона здоров'я України. – 2003. – № 4. – С. 25–29.
18. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення в Україні: монографія / З. С. Гладун. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 720 с.
19. Нижник Н. Організація передвиборної агітації в електронних ЗМІ України / Н. Нижник, І. Машенко // Вісник Української академії державного управління. – 1998. – № 3. – С. 58–63.

Гладун З. С. Административно-правовое регулирование общественного контроля над предоставлением медицинской помощи в Украине.

В статье рассмотрено содержание и систему общественного контроля в сфере охраны здоровья населения. Предложено разработать и принять законы Украины «Об общественном контроле», «О медицинских (лекарственных) обществах», внести изменения и дополнения в действующие законы Украины «О местном самоуправлении в Украине», «Об объединениях граждан», «Об органах самоуправления населения» и др., а также ввести должность Уполномоченного по правам пациентов Верховной Рады Украины.

Ключевые слова: здравоохранение, медицинская помощь, общественный контроль, законодательство, общественные организации в сфере здравоохранения.

Hladun Z. S. Administrative and legal regulation of the public control in the medical aid sector in Ukraine.

The article discloses the content and the system of the public control in the area of the health care. It proposes to elaborate and to adopt the laws of Ukraine «On public control», «On medical (pharmaceutical) companies», to amend the existing laws of Ukraine «On Local Self-Government in Ukraine», «On Public Associations» and others. The author suggests introducing the position of the Commissioner for the patient's rights in the Parliament of Ukraine.

Keywords: healthcare, medical assistance, social control, law, public organizations in the health sector.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2013